

פרשת בראשית - פתיחת התורה באות ב'

ידוע ומפורסם מגדולי החסידות שבדורות הקודמים ששבת בראשית היא השבת העליונה ביותר מכל שבתות השנה, והיא המשפיעה קדושה לכל שאר שבתות השנה, וממילא אף לכל ימות השנה המתברכים מן השבת, והנהגתו של האדם בשבת זו קובעת מאוד כיצד תהיה הנהגתו בשאר שבתות השנה, ולכן על האדם להתקדש בשבת זו כפי שיוכל, וטהור ידים יוסיף אומץ. והנה פתיחת תורתנו הקדושה, ופתיחת פרשת בריאת העולם, היא באות ב' של תיבת "בראשית".

ובביאור הטעם לכך אומרים חז"ל (יל"ש בראשית רמז א. זוה"ק פר' בראשית ב, ב ואילך) שלפני שברא הקב"ה את העולם באה לפניו כל אחת מכ"ב האותיות הקדושות בבקשה שבה יברא את עולמו, והקב"ה דחה את כולן מסיבות שונות, עד שבאה לפניו האות ב' והחליט שבה ראוי לברוא את העולם, כיון שבה מתחילה תיבת "ברכה", ורצונו יתברך לפתוח את תורתו הקדושה וכן את בריאת עולמו בלשון של ברכה.

דבר זה מלמדנו שעלינו לפתוח כל שלב בחיינו (הן גשמי כפתיחת עסק וכדומה, והן רוחני כפתיחת לימוד חדש בתורה וכדומה) בענין של ברכה, וכהוראת חז"ל במדרש (בר"ר סו, ד) "פותחין בברכה", וברכה פירושה עשית טוב וחסד וצדקה עם הזולת, שהרי עיקר כוונת הבורא יתברך בבריאת עולמו היתה כדי להטיב לברואיו, וזהו בעצם ענין הברכה שפתח בה הקב"ה את בריאת עולמו, ועלינו לאחוז בדרכו של הקב"ה ולהשתדל בעשית טוב וחסד עם בראיו. וכאשר מידת הנתינה והחסד תהיה נר לרגלנו, ובה נפתח כל פרק בחיינו, בזה תישרה הברכה וההצלחה בכל מעשה ידינו.

טעם נוסף לכך שפתיחת התורה ופתיחת פרשת הבריאה היא באות ב', כי חותמו של הקב"ה הוא אמת תחיתפו ותרות תחיתפב רבכ ולש תמאה סתוח תא עיבטהל ךררתי ארובה הצרו, תמא ותרותו (א, הנ תבש) בריאת עולמו, בבחינת "ראש דברך אמת" (תהלים קיט, קס). ולכן הקב"ה פתח את התורה באות ב', כי כאשר נצרף החל מהאות ב' (קבוצות של שלוש אותיות) ב-ג-ד, וכן ה-ו-ז, וכן ח-ט-י, וכן על זה הדרך בשאר האותיות, יעלה מספר הגמטריא שלהן (בגמטריא קטנה) מספר תשע, שהוא הגמטריא (בגמטריא קטנה) של תיבת "אמת", מה שאין כן אם היתה התורה פותחת למשל באות א', שהרי אם נצרף החל מהאות א' קבוצות של שלוש אותיות (א-ב-ג, או ד-ה-ו, וכו'), לא יעלה מספר הגמטריא שלהן למספר "אמת".

יפוסה נכ ומכו, "תמא" אוה "סיקלא ארב תוכתב בבעל הטורים שסופי התיבות של פתיחת התורה "בראשית תיבות של המשך הפסוק "ברא אלקים את" הוא "אמת", וכן הסופי תיבות של מה שנאמר בסיום פרשת הבריאה "ברא אלקים לעשות" (בראשית ב, ג) הוא "אמת", וכל זאת כדי ללמדנו שרצון הבורא הוא שכל עבודתנו הרוחנית תמיד תהיה מקושרת במידת האמת. והיינו שכל מעשה רוחני שאנו עושים צריך לנבוע מעומק ליבנו, ועלינו לעשותו מתוך רצון אמיתי לעשות נחת רוח להקב"ה, ולא משפה ולחוץ ח"ו או כדי

להתייהר בפני בני אדם וכדומה, וכן כשאנו לומדים את התורה הקדושה צריכה להיות כל מגמתנו להגיע לנקודה האמיתית שבאותו לימוד ולכוון לאמיתתה של תורה.

ותיבת "אמת" מורכבת מהאות א' שבראש כל האותיות, ומהאות מ' שבאמצע האותיות, ומהאות ת' שבסוף כל האותיות, לרמז שכל שלב בעבודת ה' שלנו, הן בתחילתה והן באמצעיתה והן בסיומה, חייב להיות מקושר היטב במידת האמת, ורק אז הוא יעלה לרצון לפני הקב"ה, אך אם ח"ו מידת השקר תתגב לתוך מעשינו, היא תגרום להם להיפסל לפני הקב"ה, כיון שכל דבר שמעורב בו שקר מאוס לפני הקב"ה בתכלית, כמו שכתוב "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהלים קא, ז).

ולכן הזהירה התורה ואמרה "מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז), והיינו שיש להרחיק ביותר כל מעשה שמעורב בו שקר, וגם נרמז בזה שעל ידי השקר - "תרחק", כלומר תעשה מרוחק מהקב"ה. על האדם להרגיל את עצמו וכן את בני ביתו שלא להוציא מהפה אפילו מילה אחת של שקר.

ואפילו מפני דרכי שלום אין לאדם לשקר, אלא לומר רק את האמת הצרופה, ומה שיקרה אחר כך זה ביד ה'. ואף על פי שאמרו חז"ל שמותר לשנות מפני השלום כפי שמצינו שהקב"ה שינה מפני השלום (ראה יבמות סה, ב), זהו רק בזמן שהאמת כל כך חזקה אצל האדם והוא לא משקר בשום ענין אחר, אך בזמן הזה שהשקר כל כך התפשט וכמעט שאין מי שנקי ממנו, אין לשקר ולשנות כלל, אף לא מפני השלום וליפא התעמש, תיברב הוולמ היהש ימ לש המילשה ותבושתש (ב, הכ ירדהנס) ל"חז ורמאש המל המודב) לנכרי לא ילווה ברבית אף שמעיקר הדין הדבר מותר). וקדושת הילדים תלויה במידת האמת שבהוריהם, וסימן לדבר מה שכתוב: "כלה זרע אמת" (ירמיה ב, כא), כלומר שקדושת הזרע תלויה במידת האמת שבהורים. ולכן אם רואה האדם שילדיו מתרחקים מעט מדרך ה', כנראה שבאותה תקופה הוא נהג בענינים כלשהם שלא לפי דרך האמת והיושר, וכשישוב בתשובה על כך ילדיו מיד ישובו לדרך הישר ב"ה.

ומעשה היה בחסיד אחד שבא לפני רה"ק ר' מנחם מענדל מקוצק (המפורסם במידת האמת שהיתה טבועה בכל דרכיו) ושאל אותו כיצד יזכה למידת האמת? ויענהו הרב הק' שהתשובה לכך טמונה בתיבת שוש ומכש ונייהו, (בי, הפ סילהת) "חמצת פראמ תמא" קוספה לש תוביתה ישאר איהש, המצעב "תמא" זרע בעולם לא יוכל לצמוח עד שיקברו אותו קודם לכן באדמה, כך מידת האמת לא תוכל לצמוח באדם עד שקודם לכן יקבור את השקר וירחיקהו מעליו בתכלית, ורק אז יוכל להעשות לאיש אמת באמת.

